

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. Cele pracy	9
2. Hipotezy, pytania badawcze i założenia metodologiczne	17
3. Definicje podstawowych pojęć	20
3.1. Młodzież	20
3.2. Konspiracyjna organizacja młodzieżowa	23
3.3. Bunt, kontestacja, opór społeczny, opozycja polityczna i ruch społeczny	25
4. Konstrukcja pracy	32
5. Literatura przedmiotu i baza źródłowa	34
5.1. Literatura	34
5.2. Baza źródłowa	39
I. Kontekst	43
1. Etapy	44
2. System polityczny	48
2.1. System monocentryczny	48
2.2. Unifikacja przestrzeni prywatnej i publicznej	51
2.3. Kolektywna tożsamość aksjologiczna	53
2.4. Terror	58
2.5. Odgórna mobilizacja	61
2.6. Sposoby pozyskiwania młodzieży	61
3. Polityka wobec Kościoła katolickiego	66
4. Model polityki wobec młodzieży	77
4.1. Oficjalny wzorzec wychowawczy	80
4.2. Model oświaty i rola szkoły	85
4.3. Model ruchu młodzieżowego	94
5. Próba odcięcia od świata zewnętrznego	103
6. Ograniczenie suwerenności państwa	105
7. Podsumowanie	106
II. Geneza konspiracyjnych organizacji	111
1. Zdefiniować przeciwnika	112
1.1. Antysowietyzm i antykomunizm	112

1.2. Przeciwnik zdefiniowany	118
2. Spadkobiercy i kontynuatorzy	122
2.1. Kontynuacja tradycji podziemia niepodległościowego	122
2.2. Próby nawiązania kontaktu z dorosłą konspiracją	127
2.3. Na wzór konspiracji młodzieżowej	130
2.4. Tradycja podziemia jako część kapitału kulturowego	133
3. Pozostałe przesłanki podjęcia konspiracyjnej działalności	134
3.1. Przeciw niszczeniu istotnych wartości	134
3.2. W obronie wiary	135
3.3. Przeciw represjom	139
3.4. Przeciw pogarszającym się warunkom życia	141
3.5. Inne czynniki	142
4. Charakter wpływu osób dorosłych	148
4.1. Duchowni i osoby konsekrowane	150
4.2. Nauczyciele, instruktorzy harcerscy i inni	158
4.3. Organizacje założone przez dorosłych	162
4.4. W poszukiwaniu mentora	166
4.5. Dorośli wobec konspiracji	170
5. Brak alternatywy legalnej działalności poza oficjalnymi organizacjami	173
5.1. Likwidacja harcerstwa	173
5.2. Od oficjalnych organizacji katolickich do tajnych związków	174
6. Młodzieżowa kontestacja	177
7. Podsumowanie	179
III. Portret zbiorowy konspiracji młodzieżowej	193
1. Liczby, chronologia i geografia	193
1.1. Statystyka	193
1.2. Organizacje powstałe w wyniku prowokacji UB lub w trakcie śledztwa	203
1.3. Chronologia i dynamika	212
1.4. Geografia	230
2. Szeregi, struktury, zasięg i okres działania	235
2.1. Budowanie szeregów	235
2.2. Konspiracyjna organizacja jako mała grupa społeczna	240
2.3. „Paczka” czy organizacja?	242
2.4. Grupa inicjatywna i rola lidera	244
2.5. Typowanie nowych członków	250
2.6. Liczba członków	258
2.7. Struktura wewnętrzna	260
2.8. Dowództwo	265
2.9. Zasięg terytorialny	271
2.10. Sieci organizacyjne	275
2.11. Okres działania	286
3. Członkowie konspiracyjnych organizacji – próba charakterystyki	289
3.1. Pochodzenie społeczne	289

3.2. Struktura zawodowa	299
3.3. Szkoła, internat i bursa jako „rezerwuary potencjalnych członków” . . .	304
3.4. Wiek i płeć konspiratorów	313
4. Podsumowanie	317
IV. Cele, działalność i program konspiracji młodzieżowej	319
1. „Dziś”	321
1.1. Akcja propagandowa i oświatowa	322
1.2. Akcja (samo)uświadamiająca	326
1.3. Próba kształtowania postaw społeczności lokalnych	330
1.4. W krzywym zwierciadle	337
1.5. Negowanie oficjalnej propagandy	339
1.6. Wezwanie.	341
1.7. Ocena postawy społeczeństwa.	343
1.8. Pamięć historyczna konspiratorów	346
1.9. Akcje przeciw osobom zaangażowanym w kreację reżimu.	352
1.10. Przeciw zawłaszczeniu przestrzeni publicznej.	359
1.11. Przeciw symbolom sowieckiego panowania	362
1.12. Dezintegracja reżimu od wewnątrz	366
1.13. Samoobrona i ochrona wartości	371
1.14. Przygotowanie wojskowe	372
1.15. Działalność wywiadowcza i sabotażowa	379
1.16. W poszukiwaniu środków finansowych	382
2. „Jutro”.	387
3. „Pojutrze”	388
3.1. Granice przyszłego państwa	389
3.2. System polityczny, społeczny i ekonomiczny	390
3.3. Miejsce Polski w świecie	397
3.4. Mentalność konspiratorów	398
4. Profil ideologiczny	400
4.1. Harcerstwo	400
4.2. Podziemie antyniemieckie i antykomunistyczne	403
4.3. Idee polityczne i wzorce osobowe	404
5. Opozycja polityczna i ruch społeczny	408
5.1. Opozycja polityczna.	408
5.2. Ruch społeczny	413
6. Podsumowanie	416
V. Chronić, kontrolować i eliminować. Zasady rozpracowania środowisk młodzieżowych	427
1. Struktury UB odpowiedzialne za rozpracowywanie środowisk młodzieżowych	428
1.1. Piony operacyjne	430
1.2. Pion odpowiedzialny za rozpracowywanie środowisk młodzieżowych . .	431
1.3. Pion odpowiedzialny za zwalczanie podziemia	432

1.4. Połączenie obu pionów	433
1.5. Jednostki terenowe	434
1.6. Współpraca między pionami	434
1.7. Pion śledczy	435
1.8. Piony pomocnicze	438
2. Zasady prowadzenia działań operacyjnych w środowiskach młodzieżowych	442
2.1. Główne kierunki i zadania	443
2.2. Ochrona, kontrola i eliminacja	446
2.3. Pełna kontrola	458
2.4. Dalsza ochrona, kontrola i eliminacja	469
2.5. Przygotowania do wydania nowej całościowej instrukcji.	476
2.6. Zachować w tajemnicy i działać za pośrednictwem	481
2.7. Pracownicy UB opisują tajne związki	483
3. Podsumowanie	487
VI. Eliminacja z uczestnictwa społecznego. W rękach pracowników aparatu represji	491
1. Wykrycie	491
1.1. Tajni współpracownicy	492
1.2. Agentura celna.	499
1.3. Zetempowcy jako źródło informacji.	504
1.4. Doniesienia obywatelskie.	508
1.5. Inne przypadki.	517
2. Rozpracowanie	523
3. Realizacja	528
4. Śledztwo	529
4.1. Kognicja UBP.	529
4.2. Zasady i cele śledztwa	531
4.3. Metody śledcze	540
5. Procesy i wyroki	550
5.1. Właściwość rzeczowa sądów wojskowych	550
5.2. Proces	555
5.3. Postępowanie okołoprocesowe	558
5.4. Akt oskarżenia	564
5.5. Wyrok	569
5.6. Wysokość i podstawa prawna wyroków	573
5.7. Statystyka wyroków.	582
5.8. Po procesie	584
6. Podsumowanie	587
Zakończenie	593
Wykaz skrótów	615
Bibliografia	619
Indeks geograficzny	651
Indeks nazwisk	661